

UITZETCENTRUM

Een toneelstuk van Wim van Harmelen - w.harmelen@chello.nl

“Uitzetcentrum” speelt zich af in een detentiecentrum. Daar zitten illegalen en uitgeprocedeerde asielzoekers opgesloten, “ter fine van uitzetting”, juridisch jargon voor: ‘om uitgezet te worden’.

Vershillende conflicten spelen een rol in het stuk. Om te beginnen tussen de opgesloten illegalen en uitgeprocedeerde asielzoekers aan de ene kant en Justitie aan de andere kant. De eersten willen in Nederland blijven, de laatste wil hen uitzetten. Ten tweede is er een conflict tussen de pastor van het centrum en de directeur. De pastor heeft moeite met het asielbeleid van de regering en de manier waarop de opgesloten vreemdelingen behandeld worden en krijgt een aanvaring met de directeur. Het derde conflict is tussen Justitie en een actiegroep die elke maand een wake houdt vóór de inrichting.

Tenslotte is er een botsing tussen de pastor en zijn leidinggevende op het ministerie van Justitie, het hoofd RK Geestelijke Verzorging. “Professionele pastorale prudentie” is zijn leidraad.

Als een groep vreemdelingen na het luchten de luchtplaats weigert te verlaten, escaleren de conflicten. Het stuk loopt uit in een onverwachte ontknoping.

De auteur die werkte in een penitentiaire inrichting verwerkt in het stuk ervaringen van vreemdelingen, werkers en vrijwilligers in detentiecentra, van zichzelf en de brand in Schiphol-Oost.

Scène 1

In een luchtkooi loopt een vrouw van een jaar of dertig heen en weer. Zij trappelt met haar voeten en slaat haar handen om zich heen. Dan draait ze een shaggie en steekt die aan.. Af en toe is er het oorverdovend lawaai van een overvliegend vliegtuig.

VROUW

Shit. Het is koud.
Maar wat moet je?
Het is de enige kans om frisse lucht te krijgen.
In de cel zit niet eens een raam.

.....
Gezellig om zo in je eentje te luchten
Iedereen ligt natuurlijk nog op zijn nest.
Acht uur in de morgen.

.....
Mijn familie moest mij eens hier zien.
Opgesloten in een kooi als een wild dier.
Ik schaam me rot...
Het is nog erger. Een wild dier kan nog naar buiten gaan uit zijn hok, zovaak als hij wil.
Ik krijg een uur per dag..

.....
Dieren hebben het beter in dit land dan wij.
Er is zelfs een partij van de dieren.
Ze moesten een partij van de vreemdelingen oprichten.

.....
Ze noemen ons hier gelukzoekers.
Wat! Een gelukzoeker! (*verontwaardigd*)
Ik zoek een plek om te leven, een beetje veiligheid, rust.

.....
Het is vandaag vijf maanden geleden dat ik werd gearresteerd.
Bij een afspraak met de IND kreeg ik te horen dat ik naar de gevangenis moest.
Ik werkte niet goed mee. Ja, ze denken zeker dat ik voor de aardigheid hier naar toe gevluht ben. En ik had geen vast adres. Nou, dat had ik toevallig wel.
Toen ik niet meteen meeding, kreeg ik handboeien om en werd ik een busje ingewerkt.
Een ploeg van vijf agenten stond klaar. In dat boevenbusje werd ik hier naar toe gebracht. Ik mocht niet even naar huis om wat spullen te halen.
In de gevangenis moest ik mijn kleren uitdoen, gaan hurken en toen werd ik onderzocht in alle hoeken en gaten van mij lichaam. Visitatie noemen ze dat. Mooie visite.
Ik heb lang moeten wachten op mijn kleren en spullen.
Ik heb een hele tijd in dezelfde kleren rondgelopen.

.....
Je bent niks in deze gevangenis. Je verliest niet alleen je vrijheid,
Je verliest je zelf...

.....
Je hebt geen eigen plek..je bent de hele dag met anderen
Je hebt geen werk...Je hebt niks om handen.
Overal is toezicht.
Je word als een nul behandeld.
Ze slaan je niet of zo, maar ze martelen je geestelijk.
Ik weet niet wat erger is.
God verdomme. Ik laat me niet breken.
Ze kunnen niet alles met me doen.
Pas geleden moest ik naar de rechtbank en toe ik terugkwam moest ik me weer uitkleden en hurken.
Ik heb geweigerd.
liever een paar dagen in de isoleer dan te buigen

.....

Je bent hier van God en alle mensen verlaten.
De meeste vrienden kunnen niet op bezoek komen.
Ze moeten een ID- kaart hebben om binnen te komen.
Je kunt niet gebeld worden.
Maar je kunt toch zelf bellen, zeggen de bewaarders dan.
Jullie krijgen zeven en een halve euro in de week.
Maar wat doe je met zeven en een halve euro in de week?
Dat ben je bijna kwijt met een pakje shag.
Ik ben in deze gevangenis weer gaan roken.
Stress.

.....
Ik haat Nederlanders.
Wat zei een Nigeriaan laatst ook weer?
...O ja, They feed you with hate and then they send you away.
Het enige wat ze interesseert is dat je oprot.
Maar wel levend.
Ze zijn als de dood dat je een eind maakt aan je leven.
Dat geeft negatieve publiciteit.
Zo gauw iemand depressief is, gaat hij de isoleer in.
.....
Ach, er zijn wel aardige bewaarders bij...
Die proberen je zo goed mogelijk te helpen....
.....
Soms wordt bij deze bajes een demonstratie gehouden.
Dat zijn mensen die het niet eens zijn met het uitzettingsbeleid.
Ze hebben spandoeken bij zich en zingen liederen.
Prachtig.
Dan kan ik er weer even tegen.

.....

Een bewaarder, al of niet zichtbaar, roept:

Einde lucht.

Vrouw: Terug in het hok .

Tweede scène

Een man van een jaar of veertig, gekleed in een donker krijtstreppak, staat aan een hoog tafeltje een sigaret te roken. Het is Peter de Wijk, directeur. Na een tijdje komt er een andere man binnen. Hij draagt een trui, met een houten kruisje op zijn borst. Het is de pastor, Frans van Dijk.

FRANS Goede morgen...

PETER Goede morgen. Hé, een nieuwe collega roker. Welkom in het rokershol.
(ze geven elkaar een hand)

PETER Peter de Wijk.

FRANS Frans van Dijk
(hij steekt sigaret op)

PETER Als ú de nieuwe pastor niet bent.

FRANS Hoe raadt u het !
En wat is úw functie hier?

PETER Ik ben van deze inrichting de directeur.
Zullen we tutoyeren .

FRANS O.K.

PETER Ik ben net terug van een paar weken vakantie.
Als het goed is, heeft mijn adjunct het kennismakingsgesprek met je gedaan.

FRANS Inderdaad

PETER Is dit je eerste baan bij Justitie?

FRANS Nee, ik heb tien jaar in een gewone gevangenis gewerkt..
De hoofdaalmoezenier vroeg of ik hier wilde werken.

PETER En dat zag je wel zitten?

FRANS Na 10 jaar was ik toe aan iets nieuws....
En hoe lang werk jij hier als directeur?

PETER Vijf jaar. Ze hadden me gevraagd om deze tent op te starten.
En dat is aardig gelukt.
In een gewone inrichting gaat het erom mensen binnen te houden, hier gaat het juist om mensen uit te
uit te zetten, zo snel, efficiënt en humaan mogelijk..

FRANS En dat lukt?

PETER Steeds beter... Eerst hadden we met verschillende ketenpartners te maken,
Een paar jaar geleden zijn die samengegaan in één organisatie
en sindsdien gaat het beter. De gemiddelde duur van een verblijf
is nu vier en een halve maand. Een stuk korter dan eerst..

FRANS Lijkt me voor alle partijen beter.

PETER Inderdaad.
Vreemdelingen kiezen er ook steeds meer voor om zelfstandig te vertrekken.
Dat is wat we het liefste zien. We ondersteunen dat zoveel mogelijk.

FRANS Een goede zaak

PETER En het gaat ook steeds efficiënter. De dagprijs van een vreemdeling is nu
tweederde van die van een gedetineerde in een gewone inrichting.

FRANS Okay

PETER En het verblijf hier verloopt humaan.
Er is een andere sfeer dan in een Huis van Bewaring
of gevangenis. We spreken niet van 'gedetineerden' maar van 'bewoners', niet
van 'cellen', maar van 'kamers'..

FRANS Klinkt goed.

PETER En voor die sfeer speelt de Geestelijke Verzorging een belangrijke rol.
Jullie leveren een belangrijke bijdrage aan de rust en orde in de inrichting.

FRANS O.k.

PETER Het is eigenlijk heel simpel. Het uitzettingsbeleid hebben we met zijn allen democratisch vastgesteld en wij hier voeren het uit, uiteraard conformeert iedere medewerker zich aan dat beleid.

FRANS Lijkt me logisch.

PETER Veel mensen denken dat de bewoners hier de hele dag met een somber gezicht rondlopen. Maar vaak is het hier heel gezellig. Ze sporten, koken samen. Ze hebben veel steun aan elkaar.

FRANS Mensen hebben eigenlijk een heel verkeerd beeld van een Uitzetcentrum

PETER Inderdaad... Afijn, je kunt zelf zien hoe het hier toegaat.

FRANS Ik zal mijn ogen de kost geven.

PETER Maar kom, ik ga weer aan het werk. Prettig om kennis gemaakt te hebben. Ik wens je een goede tijd toe hier.

FRANS Dank je.

PETER En als je ergens vragen over hebt, blijf er niet mee zitten. Kom bij me langs.

FRANS O.K..

PETER Werk ze.

FRANS Dank je, hetzelfde.

Scène 3 Preek van pastor in kerkdienst

orgelspel

Beste mensen, bewoners en vrijwilligers,
welkom in deze dienst.
We luisteren om te beginnen naar de lezing uit de bijbel.

Eens kwamen er mensen bij Jezus met de vraag:
"Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen?"
Jezus antwoordde: "Laat me eens een geldstuk zien."
Ze geven hem een munt en hij vroeg hun:
"Van wie is dit een afbeelding en van wie is het opschrift?"
"Van de keizer", antwoordden zij.
Toen zei Jezus tegen hen:
"Geef aan de keizer wat de keizer toekomt
En aan God wat God toekomt."

(kort orgelspel)

Beste mensen,

"Is het geoorloofd aan de keizer belasting te betalen?" vragen mensen aan Jezus.
Anders gezegd: mag je aan de overheid belasting betalen?

Wat zouden we graag zien dat Jezus gezegd zou hebben 'nee'.
Want wie betaalt er nu graag belasting?
Jammer, dat zegt hij niet.
Hij zegt: geef aan de keizer wat de keizer toekomt
en geef God wat God toekomt.
Dus beiden hebben hun eigen terrein.

Wat is nu het terrein van de keizer is, de overheid ?
De overheid moet zorgen dat er scholen er leraren zijn,
dokters en ziekenhuizen,
wetten en rechters, politie en soldaten .
Dat is allemaal erg belangrijk.
Als er geen overheid is of als die niet goed functioneert,
doet ieder waar-ie zin in heeft,
dan is er chaos en geweld.

Geef de overheid wat de overheid toekomt.
Wat komt de overheid toe?
De overheid komt toe: respect en gehoorzaamheid.
Dat is niet altijd makkelijk.
Zeker niet, als de overheid van ons dingen verlangt die niet leuk zijn.
Bijvoorbeeld: boete als je te hard gereden hebt. Of: belasting betalen.

Hier, in dit uitzetcentrum, is het ook niet gemakkelijk
de overheid te geven wat de overheid toekomt.
Om te doen wat de toezichhouders zeggen.
Maar zij voeren alleen de wet uit,
zoals de bewoners van dit land samen besloten hebben.
Als iedereen zijn eigen gang zou gaan,
zou het een grote puinhoop worden.
Geef de overheid wat de overheid toekomt – hoe moeilijk dat ook is.

Laten we nu gaan we zien wat God toekomt.
Het terrein van de overheid is niet grenzeloos.
God komt aanbedding toe..
Jezus zegt: je zult de Heer, je God, dienen en hem alleen aanbidden.
Aanbedding komt niet de overheid toe, niet de keizer, niet de minister-president, niet de regering.
Ze zijn niet God..

God komt ook liefde toe.
Jezus zegt: Bemijn God met geheel je hart, heel je kracht en heel je verstand.
Het terrein, het rijk van God is het rijk van de liefde:
Wij ontvangen liefde en wij op onze beurt schenken liefde, aan God en onze naaste.

Geef de overheid wat de overheid toekomt en geef God wat God toekomt.
We kunnen niet zonder het gebied van de overheid.
Zonder de overheid functioneert de maatschappij niet.
Maar nog veel minder kunnen wij zonder het rijk van God.
In het rijk van God vinden wij onze bestemming, worden wij pas echt vrije mensen.
Dat kan heel ver gaan.
Het is mogelijk, dat je in onvrijheid leeft op het terrein van de overheid ,
en toch in het rijk van God een vrij mens bent.
Want het rijk van God en het rijk van de overheid vallen niet samen.
Dus, jullie leven hier in onvrijheid,
maar tegelijk kun je Gods liefde ontvangen en op je beurt anderen liefde geven.
Dat is een enorme rijkdom. Dan kun je het uithouden.

Die liefde van God en dat uithoudingsvermogen wens ik jullie toe. Met Gods zegen. Amen.

Orgelmuziek

Scène 4 Gesprek van pastor met vreemdeling

Frans, de pastor, en John, een bewoner/vreemdeling, hebben een gesprek met elkaar. Ze komen samen binnen. Er staan twee stoelen.

FRANS Hier kunnen we rustig met elkaar praten. Ga zitten, John.

Beiden gaan zitten

FRANS Je had een briefje voor me ingevuld.

JOHN Ik wilde met u praten ...
.....

FRANS Waarover?

JOHN Nou...over de kerkdienst.
.....

FRANS Wat wil je zeggen over de kerkdienst ?

JOHN Mag ik u iets vragen?
.....

FRANS Ga je gang.

JOHN Bent u eigenlijk in dienst van de gevangenis?

FRANS Ja, dat wil zeggen in dienst van het ministerie van Justitie.

JOHN Dus u bent niet in dienst van de kerk?

FRANS Jawel, ik ben óók in dienst van de kerk

JOHN Ook in dienst van de kerk? (*verbazing in stem*).

FRANS De minister heeft me aangesteld en de bisschop zendt me.
Alle twee heb ik nodig om hier te kunnen werken.

JOHN Maar wie betaalt u dan?

FRANS Het ministerie

JOHN Dat dacht ik al

FRANS Hoezo?

JOHN Nou, ik hoorde uw preek en toen dacht ik: hij word betaald door de gevangenis.

FRANS Waarom dacht je dat?

JOHN Nou, U zei dat we gehoorzamen moesten zijn aan de bewaarders.

FRANS Daarmee ben je het niet eens?

JOHN Nee, u gaf als voorbeeld dat je een boete moet betalen als je te hard rijdt

FRANS Ja

JOHN Maar die boete moet u betalen, omdat u iets verkeerd hebt gedaan.
Wij zitten hier vast, terwijl we niks gedaan hebben.

FRANS Dat is waar, maar niemand houdt je toch tegen om terug te gaan naar je land,
En dan ben je toch weer vrij?

JOHN Kent U de situatie in mijn land?

FRANS Dat zal niet goed zijn, maar wij kunnen hier toch niet alle mensen uit probleemlanden opvangen?

JOHN Nee, maar Nederland kan mij wel fatsoenlijk behandelen

FRANS Word je hier niet fatsoenlijk behandeld?

JOHN Hoezo? Onschuldige mensen opsluiten in een gevangenis, ze isoleren van de
buitenwereld en dan de verveling de hele dag Vindt u dat menselijk?

FRANS Het is zwaar, maar nog niet onmenselijk.

JOHN Nee, u zegt: als je maar in God gelooft, dan kun je zelfs in de gevangenis vrij zijn..
Dan kun je je bewaarders liefhebben.*(op sarcastische toon)*

FRANS Ja, daar geloof ik in

JOHN U denkt misschien dat u me uw woorden helpt, maar ik voel me in de steek gelaten

FRANS Het is ook niet makkelijk.
.....

JOHN Ik kan beter de volgende keer in mijn cel blijven
en in mijn bijbel lezen. Dát geeft me kracht.

FRANS Het spijt me dat je het zo beleeft.
.....

JOHN Sorry dat ik zo praat. Ik dacht: ik ga zeggen wat ik van de preek vind.

FRANS Ik heb in ieder geval waardering voor je eerlijkheid
.....

JOHN Dan ga ik maar weer

FRANS O.K. Ik breng je terug.

Ze gaan samen weg

Scène 5 Managementoverleg

Twee heren en een dame komen binnen, in 'managersoutfit'. Een van de mannen is Peter de Wijk, directeur. De andere man is Joop, hoofd beveiliging. De vrouw is Else, adjunct-directeur. Alle drie dragen ze een map met papieren bij zich. Ze gaan zitten en maken de map open. De directeur zet de recorder die op tafel staat aan, zet die aan en opent de vergadering.

- PETER Ik open het Managementoverleg .
Ik heb op het eind van de morgen een vergadering in Rotterdam. Ik wil de vergadering kort houden
Agendapunt 2: de notulen van het vorig overleg. Tekstueel, pagina 1, pagina 2.
Naar aanleiding van...pagina 1, pagina 2. ...Niemand? Dan zijn de notulen gearresteerd.
Agendapunt 3 Ingekomen post. Twee brieven.
Een brief van het ministerie met cijfers van vorig jaar over de
vreemdelingenbewaring. 11.851 vreemdelingen zaten in detentie- en uitzetcentra. Daarvan is 37 %
daadwerkelijk het land uitgezet. Vorig jaar was dat 35%. We zijn dus twee procent productiever
geworden..
Dan is er een brief van een studente criminologie in Utrecht.. Ze wil een aantal vreemdelingen
interviewen voor een onderzoek. Dat moesten we maar niet doen.
Geeft alleen maar onrust.
Agendapunt 4 de afdelingen. Else, ga je gang
- ELSE Eerst de incidenten
Op afdeling A vond eergisteren een vechtpartij plaats tussen een Afghaan en een Tsjetsjeen. Beiden
zijn in de isoleer geplaatst
Een Syriër op de B suïcidaal volgens de Medische Dienst. Ik heb hem in de isoleer geplaatst.
Dan inkomsten en vertrek
Drie man worden vandaag uitgezet per vliegtuig. Eén man gaat morgen met ontslag..Bij een
verwijderbaarheidscheck bleek dat hij een verblijfsvergunning heeft.
De Nigeriaan die vorige week een ontsnappingspoging deed wordt donderdag overgeplaatst naar het
detentiecentrum in Alpen. Dat was het.
- PETER Dank je.
Agendapunt 5. Beveiliging. Joop.
- JOOP Securicor heeft een advertentie geplaatst voor nieuwe toezichthouders. Er waren achttien reacties,
Tien mensen zijn geselecteerd..
- PETER Is er ook gecheckt of er geen undercoverjournalist bij zit?
Dat moeten we niet nóg een keer hebben.
- JOOP Uiteraard.
- PETER Ga verder.

Die tien mensen gaan de training volgen door detentietoezichthouder volgen en twee dagen de
training bedrijfshulpverlening. Dan volgt het examen. Over twee weken kunnen ze aan de slag.
- ELSE Jij gaat ervan uit dat iedereen slaagt.
- JOOP Natuurlijk. Er is nog nooit iemand gezakt.
- JOOP Nog iets. Afgelopen zaterdag was een kerkvrijwilligster verbaal agressief geweest tegen de man op
de Centraal Post. Hij heeft een rapport gemaakt. Was niet de eerste keer van die mevrouw..
- PETER Wat vind je dat we moeten doen?
- JJOOP Ik vind dat ze niet te handhaven is.

PETER Ik zal haar berichten dat ze niet meer welkom is.

JOOP Misschien moeten we trouwens nadenken over de positie van de hele groep kerkvrijwilligers. Er zijn vaker problemen. Ze voeren van alles in voor de bewoners: koekjes, kleding, telefoonkaarten.

PETER Ik zet het op de agenda voor de volgende keer: positionering van de kerkvrijwilligers. Agendapunt 6 onderlinge afstemming van de agenda's. Else.

ELSE Ik ben morgenmiddag weg voor een bijeenkomst in Hoofddorp. Ik ga daar een keer naar het Lokaal Terugkeerverleg..

JOOP Vrijdagmorgen komt er iemand van de gemeentelijke brandweer. Jaarlijkse inspectie van de brandveiligheid. Ik verwacht geen problemen.

.PETER Ik heb al gezegd dat ik straks naar Rotterdam ga. Overleg met collega's van uitzet- en detentiecentra. Komen we de aan de rondvraag.

JOOP Ja, ik heb iets. Eens in de maand wordt een demonstratie gehouden voor de inrichting. Dat geeft onrust bij de bewoners die aan het luchten zijn. Ik wil dat een keer bespreken.

PETER Ik zet het op de agenda voor de volgende keer. Dan sluit ik nu de vergadering. Een goede werkdag.

Ze verlaten de vergaderruimte

SCÈNE 6 GESPREK VAN PASTOR MET EEN VREEEMDELINGE /BEWOONSTER

Het toneel is donker. In het midden gaat op een kale, ijzeren stoel een vrouw zitten. Dan wordt er een spot gericht op de vrouw. Zij bekijkt een foto. Na een tijdje komt de pastor binnen..

FRANS Goede middag.

AYAH *(schrikt en stopt de foto gauw weg)*
Oh, goede middag, mijnheer.

FRANS Ik ben Frans van Dijk, ik ben de pastor
Mag ik bij je komen zitten?

AYAH Ja.

FRANS Ik pak even een stoel
(haalt een stoel)

.....

enige tijd stilte

FRANS Je had een briefje voor me ingevuld.

AYAH O ja...*(aarzelt een tijdje)* Ik wilde iets vragen.

FRANS Ja.

AYAH ...Zou ik een keertje in uw kamer kunnen bellen?

FRANS Dat is moeilijk. Op mijn kamer mogen bewoners niet komen

AYAH Mijn telefoonkaart is op en ik wil zo graag met mijn kleine dochter bellen.

FRANS Je kleine dochter?

AYAH Ja, die is in een pleeggezin.

FRANS In een pleeggezin? *(Met verwondering in zijn stem)*

AYAH Toen ik was vorige keer in de gevangenis, ik heb haar meegenomen. Maar een gevangenis is slecht voor kinderen. Ze zitten opgesloten, er zijn tralies voor de ramen.

FRANS Ze had er grote moeite mee.

AYAH Ze droomt nu nóg van de gevangenis. Op school ze wilde eerst haar jas niet uitdoen. De juffrouw vroeg aan mij waarom ze dat niet wilde. Ik wist het wel. Ze was bang gefouilleerd te worden.

FRANS Het was een verschrikkelijke ervaring voor haar.

AYAH Ja, en ze heeft al zoveel meegemaakt
....
En in de gevangenis ze leerde ook niks.
Er was een school, met één juffrouw. Het was meer een crèche.

FRANS Dar had ze niet veel aan.

AYAH Ze is achter, maar nu leert ze echt. Ze kan goed leren.
.....
Voor de gezondheid het is ook beter dat ze buiten is.
Soms je moet veel dagen hierbinnen wachten voor je naar dokter kan.
En voor alles krijg je paracetamol.

FRANS Het is beter dat ze buiten is.

AYAH Ja

FRANS Maar je moet haar erg missen.

AYAH *(knikt bevestigend)*
Ze komt een keer in de week op bezoek. Ze komt dan de bezoekszaal binnen en rent dan naar mij en komt zitten op mijn schoot. De eerste vijf minuten ze zit dan heel stil, zegt niks.

FRANS Ze mist je erg.

AYAH *(knikt van 'ja')*
En als ze praat eindelijk, ze zegt: mama, wanneer kom je terug?

FRANS*(hmt)*

AYAH Ik weet niet wat ik zeggen moet. Je weet nooit wanneer ze laten je gaan.

In het begin ik zei: mama komt heel gauw thuis.
En toen ze zei een week later: mama, je had gezegd dat je gauw thuis zou komen.

Misschien word ik wel op het vliegtuig gezet.

onderdrukt huilen, pakt zakdoek

Ik ben slechte moeder. Ik laat mijn kind in de steek.

FRANS Soms zie je het niet meer zitten...

AYAH Nee...Heb ik wel goed gedaan weg te gaan uit mijn land?

FRANS Je had niet gedacht dat het zo zou lopen..

AYAH Nee.

FRANS Maar daar kon jij toch niks aan doen?

AYAH Nee...

FRANS Weet je wat ik vind?

AYAH Nee?

FRANS Ik vind jou een heel flinke moeder.

Ze kijkt pastor aan

AYAH Ja?

FRANS Je bent voor je dochtertje gevlucht..Je hebt haar nu bij anderen gebracht, omdat het beter voor haar is.

AYAH Ja, dat is zo.

.....

Wilt u een foto van haar zien?

FRANS Ja, graag.

Ayah haalt foto te voorschijn en geeft die aan Frans

Wat een lief en mooi meisje!

Frans geeft foto terug

FRANS Hoe heet ze?

AYAH Bahiya.

FRANS Dat is een mooie naam.

AYAH En Bahiya betekent "mooi"

FRANS Ja? Dat kan niet mooier

AYAH *lacht*

FRANS Hoe oud is ze?

AYAH Acht jaar...

FRANS En je bent met haar gevlucht?

AYAH Ja, uit Somalië

FRANS Dat is ver weg.

AYAH Toen ik woonde in Somalië, had ik nog nooit van Nederland gehoord.

FRANS Maar intussen wel

AYAH Ik ben verhuisd al zo vaak, van het ene AZC naar het andere. Ik weet nou wel wat van Nederland.

FRANS Je bent hier al een tijd?

AYAH Ja, zes jaar. Het was erg onveilig in mijn land, mijn man is gedood.
Toen ik ben gevlucht.

FRANS Met je dochttertje?

AYAH Ja, die was toen 1 jaar.

.....

PASTOR Je vroeg om te bellen,
Ik zal je een telefoonkaart geven.

De pastor haalt zijn portemonnee te voorschijn en geeft de kaart

AYAH O fijn, dank u wel...
.....

FRANS Kom.... Ik wilde vanmorgen nog enkele bewoners spreken.

Pastor staat op

AYAH Natuurlijk.

FRANS Als je nog een keer met me wil praten, vul je maar een briefje in.

AYAH Ja, dat zal ik doen.

FRANS Tot kijk.

FRANS Tot kijk (*Pastor geeft een hand*)

AYAH Tot kijk, meneer

SCÉNE 7 GESPREK VAN PASTOR MET ANK, DE DOMINEE

Locatie : kamer van de dominee

Ank zit aan bureau

Er wordt op de deur geklopt..

ANK Ja

De pastor komt binnen, met agenda in de hand.

FRANS Dag Ank

ANK Dag Frans

FRANS Heb je een ogenblikje?

ANK Ja, hoor.

FRANS Ik wilde een kerkdienst met je ruilen.

ANK Zeg 't maar (*pakt zijn agenda*)

FRANS Kun jij mijn dienst overnemen van ...29 november? Dan neem ik die van 22 november.

ANK 29 november... Even kijken... Ja, dat kan wel.

FRANS Heb jij nog even tijd?

ANK Ja hoor.

FRANS Ik heb een vraag. Jij zit hier al tamelijk lang....
Hoe houd jij het uit hier?

ANK Hoe ik het uithoud? Nou...gewoon. Rustig aan doen. Je grenzen stellen. Dingen niet mee naar huis nemen.

FRANS Zo deed ik het ook in de gevangenis. Hier lukt me dat niet.

ANK Hoezo lukt het je niet?

FRANS Nou, hoe langer ik hier werk, hoe vreemder ik het hier vind.

ANK Zoals...

FRANS Nou, in de gevangenis worden mensen gestraft voor hun misdaden.
De mensen die hier zitten, hebben niks gedaan.
Daar krijg ik steeds meer moeite mee. Heb jij daar geen last van?

ANK In het begin wel. Nu minder.
Ik begrijp wel dat het zwaar is om opgesloten te zitten om uitgezet te worden..
Maar wat is het alternatief?

FRANS Zijn er echt geen andere mogelijkheden ?

ANK Waar denk je aan?

FRANS Elektronische detentie een enkelbandje, periodieke meldingsplicht....

ANK Dat zou misschien kunnen. Maar het is niet anders. Daar kunnen wij weinig aan doen.

FRANS Je legt je er bij neer?

ANK **Ik** kan er weinig aan veranderen. Maar... denkt je echt dat opsluiting nooit nodig is?

FRANS Nee, soms zal het onvermijdelijk zijn. Maar niet langer dan twee maanden..
Als het in die tijd niet lukt om iemand uit te zetten, lukt het waarschijnlijk nooit.
en moet je hem laten gaan.

ANK Dat zou mooi zijn.

FRANS En het regiem zou zeker niet strenger mogen zijn dan in een gevangenis.

ANK Maakt dat veel verschil?

FRANS Jazeker. In een gevangenis hebben ze werk, en verdienen ze wat. Hier hebben ze niks om handen.
In een gevangenis heeft ieder een eigen cel, hier zitten ze met twee, vier, soms zes mensen op een cel. In een gevangenis hebben ze een behoorlijke luchtplaats, hier een luchtkooi.
In een gevangenis is de hulpverlening redelijk, hier minimaal.
.Alles hier is minimaal.

ANK Het kan misschien beter

FRANS En wat is erop tegen dat de vreemdelingen binnen de inrichting gewoon vrij rondlopen? Dat ze hun mobieltje kunnen houden? Dat ze meer bezoek kunnen krijgen? Waarom kunnen ze niet zovaak ze willen naar de luchtplaats? Staat dat uitzetting in de weg?

ANK Misschien..

FRANS Weet je wat de directeur zei toen ik kennis maakte?
"De dagprijs van een vreemdeling is tweederde van een gedetineerde in een gevangenis. En daar was hij trots op. Hollandse zuinigheid, verdomme.

ANK Nou, je bent wel omgeslagen, zeg.

FRANS Ik heb me er ontzettend op verkeken. Eigenlijk wist ik niks van vreemdelingenbewaring.
Maar nou ik hier de mensen meemaak, denk ik er heel anders over.
Eigenlijk vind ik het kwelling wat hier gebeurt, mishandeling.

ANK Hoezo? Wie wordt er hier mishandeld?

FRANS Niet fysiek, nee, maar wel psychisch.
En wat doen wij als geestelijk verzorger?
Wij plakken er een pleister op. We zijn de smeerolie in de machine.

ANK Een doekje voor het bloeden? Nee, zo zie ik het niet

FRANS O nee? Weet je wat de directeur in het begin tegen me zei? Geestelijk verzorgers leveren een belangrijke bijdrage aan de orde en rust in de inrichting. Toen vond ik het een compliment .
Nu weet ik beter.
Godsdienst als opium van het volk.

ANK Wat directeuren van ons denken is niet belangrijk. Belangrijk is wat de vreemdelingen vinden..
En die hebben waardering voor ons. Dat weet jij ook.

FRANS Nou, ook niet altijd...

ANK Maar ...hoe lang houd je het zo vol, Frans?

FRANS Dat weet ik niet. Ik denk zolang de vreemdelingen mijn werk op prijs stellen

ANK Daar gaat het mij ook om. Dan zijn we het dáár in ieder geval over eens.
Maar ... wat vind je ervan om een hapje te gaan eten?
Hier komen we voorlopig toch niet uit.

FRANS Dat vrees ik ook... Ik ga met je mee.

SCÈNE 8

GESPREK VAN DE PASTOR MET EEN VREEMDELING / BEWONER

De vreemdeling zit bij het begin van de scène in het onder, op een stoel midden op het toneel. Hij zit met zijn handen in zijn haar, voorovergebogen, Dan gaat een spot aan die op hem gericht is. Even later is er een klop op een deur. Even verderop staat nog een stoel..

JOHN Yes

Een deur wordt opengedaan en de pastor komt binnen

FRANS Hello, John, can I come in?

JOHN Of course.
A moment.
Hij staat op en pakt de andere stoel.
Sit down, father.

FRANS Thank you...
You are alone?

JOHN My cellmates are doing fitness training
Then I have some room

FRANS Usually you sit close to each other

JOHN Yes
(stilte)
In Rotterdam it was even worse

FRANS In Rotterdam?

JOHN The bajesboot, there we were six in one cell

FRANS It might be even worse.

JOHN The cell had a low ceiling and through the walls you could hear everything.
(pause)
At night you heard the guards walking through the corridors ,
(pause)
You woke up sometimes

stilte

FRANS I understand you have been in detention before.

JOHN The fourth time

FRANS The fourth time?

JOHN Always the same: check on the street, police cell, house van bewaring, detention centre, and then

thrown into the street.

FRANS You go round in circles.

JOHN Yes

stilte

FRANS How long things are going like that?

JOHN Eight years.

FRANS You had not expected that when you came to Holland.

JOHN No

(stilte)

Father, may I ask you something?

FRANS Go ahead

JOHN Why does your country treat me as a criminal?

FRANS You don't understand that a civilized country you treat so?

JOHN People come here because they don't have a life in their own country, that is why they seek a life here.
But like here in this prison you don't want to live.

FRANS You find it hard going?

JOHN It breaks me up

(stilte)

In the House van Bewaring it was better.

FRANS Better?

JOHN Yes. There you could work, day was shorter.
Here I 'm in cell all day

FRANS You don't go to the recreation?

JOHN At the begin yes, but I can't stand it anymore
(Pauze)
Everybody is under great stress, everybody has problems

FRANS And sport?

JOHN Neither...

(stilte)

Sports are in the morning, I often sleep badly.

(pause)

Outside I often did sports, here I lack energy.

(pause)

I only go to church. That is different.

FRANS Different?

JOHN Yes, there is a different atmosphere, with people from outside,
There is silence and rest.
I quiet down....
You forget a moment that you are in prison.

Er wordt op de deur geklopt.

JOHN Yes

De deur gaat open en een toezichthouder/bewaarder komt binnen

BEWAARDER

Sorry that I disturb
You have to go to the Regievoerder Vertrek.

JOHN I don't understand (*tot de pastor*)

FRANS How do you translate that?
(*denkt na*) Yes, Departure Manager. You have to go to the Departure Manager.

JOHN Departure Manager. They often invent new names, but it is always the same.
(*tot de bewaarder*) Yes, I come.

De bewaarder verdwijnt

(*tot de pastor*)
It is a pity that we have to stop.

FRANS We can continue another time.
(*pause*)

JOHN (*aarzelend*) Father, can you give me your blessing?

FRANS (*verrast*) Yes, I can.

John knielt.
De pastor legt zijn handen op zijn hoofd en na een ogenblik:

FRANS May God protect you for life
May he be the light in your eyes
May he turn to you and be you to peace.

John maakt een kruisteken en staat op.

JOHN Thank you, father.

Samen verlaten ze in stilte de cel

SCÈNE 9 TWEEDE MANAGEMENTOVERLEG

De directeur, de adjunct en hoofd Beveiliging komen binnen'.. De andere man is Joop, hoofd beveiliging. De. Alle drie dragen ze een map met papieren bij zich. Ze gaan zitten en maken de map open. De directeur zet de recorder die op tafel staat aan, zet die aan en opent de vergadering.

PETER Ik open het Managementoverleg van ...
Agendapunt 2: de notulen van het vorig overleg. Tekstueel, pagina 1, pagina 2.
Naar aanleiding van...pagina 1, pagina 2. ...Dan zijn de notulen gearresteerd.

Agendapunt 3 Ingekomen post.
Een brief van de Directie Bewaring van de Dienst Terugkeer en Vertrek. Over de inzet van militaire toestellen.
Er zullen meer militaire toestellen worden ingezet bij uitzettingen...(leest voor) "De sobere militaire benadering past beter in het kader van gedwongen uitzetting". Voor de veiligheid blijven marechaussees van de Dienst Verwijdering meegaan..

- JOOP Dus geen boardservice meer. (*ironisch*)
- PETER Inderdaad. Agendapunt 4 De afdelingen..Else.
- ELSE In het afgelopen weekend zijn twee incidenten geweest..
Op de A was zaterdag een bewoner verbaal agressief tegenover een toezichthouder. Hij is in de isoleer geplaatst. Zondagmiddag heeft op de B een Tsjetsjeen zijn matras in brand gestoken. Het personeel was er snel bij. Ook hij is in de isoleer geplaatst. Hij maakt een erg verwarde indruk. Er zijn deze week tien nieuwe inkomsten. Twee bewoners worden vrijgelaten met de opdracht het land te verlaten. Er zit ook een Turkse Koerd bij die deze week naar het ziekenhuis zou gaan voor een behandeling. De Medische Dienst zal doorgeven dat mijnheer niet komt. Verder: drie bewoners gaan vandaag naar een ambassade voor een laissez passer. Iemand van de dienst Operationele Ondersteuning gaat mee. Verder zijn er twee regievoerders vertrek in de inrichting voor gesprekken met bewoners. Dat was het.
- PETER Agendapunt 5. Beveiliging
- JOOP Een puntje. Vorige week is de jaarlijkse inspectie van de brandweer geweest.. Op een kleinigheid na was alles o.k. Ik heb daar gisteren een brief over gekregen.
- PETER Agendapunt 6 Positionering van de vrijwilligers bij de kerkdienst.
Joop, jij hebt in het vorige overleg dit punt aan de orde gesteld. Kun jij kort zeggen wat het probleem is.
- JOOP De vrijwilligers zijn er in het verleden op gewezen dat invoer van goederen voor de bewoners alleen mogelijk is via de Centraal Post en wel op bezoektijden, dus niet bij de kerkdienst. Toch nemen ze nog steeds van alles, telefoonkaarten, koekjes, kleren. Alsof de bewoners hier van alles te kort komen.
Er is nog iets anders. Ik hoor van toezichthouders dat veel vrijwilligers in hun gesprekken met bewoners zich vaak negatief uitlaten over de inrichting en het uitzetbeleid.
- PETER De staatssecretaris stelt als voorwaarde voor de vrijwilligers in de Vreemdelingenbewaring dat ze een bijdrage moeten leveren aan de terugkeer van de vreemdelingen.
- JOOP Nee dus.
- .PETER Ik zie twee mogelijkheden: we halen nu de stekker uit het stopcontact óf we geven ze nog een kans en zetten op schrift wat wel en niet toegestaan is .Wat vinden jullie?
- ELSE Nu stoppen is me te kort door de bocht. Het is niet bevorderlijk voor de rust in de inrichting. Bewoners kunnen stoom afblazen bij de vrijwilligers. Ik ben voor een brief.
- JOOP Vanuit oogpunt van beveiliging vind ik dat we ermee op moeten houden. Ze gaan hun eigen gang. Laatst probeerde een vrijwilliger een shirt onder zijn eigen kleren in te voeren.
Ik moet er niet aan denken dat er eentje iets binnensmokkelt met gevaar voor de inrichting.
- PETER Het is mij wel duidelijk. Voorlopig komen er geen vrijwilligers meer bij de kerk. We nemen een time out. Intussen denken we na over een nieuwe opzet. Met duidelijke regels over invoer, mediacontacten en deelname aan demonstraties.
- ELSE Ik veronderstel dat de pastor en de dominee daarbij betrokken worden.
- JOOP En de hoofdgeestelijken. Dat geeft de afspraken meer status..
- PETER Dat is een goede aanvulling. O.K. Dan gaan we dit zo uitvoeren. Ik zal de dominee en de pastor inlichten.
Komen we aan agendapunt 7 Het luchten tijdens de maandelijkse demonstratie.
Joop, jij zei daar vorige keer iets over.

JOOP Als de demonstranten komen, zijn er niet bewoners aan het luchten. Hun komst veroorzaakt onrust. De demonstranten en luchters schreeuwen en zwaaien naar elkaar. Ik stel voor de luchters binnen te halen als de demonstranten arriveren.

PETER Wat vindt jij, Else?

ELSE De bewoners hebben recht op een uur luchten.
We kunnen hun niet verwijten dat er mensen een wake komen houden. .

JOOP Dat is zo. Maar de demonstranten sterken de bewoners wel in hun verzet tegen uitzetting.

PETER We kunnen natuurlijk ook de luchtijd verzetten. Joop, wil jij onderzoeken of dat mogelijk is?

OP Doe ik.

PETER Ik zet het de volgende keer weer op de agenda.
Agendapunt 8 Agenda- afstemming. Else

ELSE Morgenochtend heb ik op het hoofdkantoor overleg met het Bureau Coördinatie Vreemdelingen .

JOOP Overmorgen heb ik in Zaandam overleg met collega's in uitzet- en detentiecentra.

PETER Donderdag heb ik op het ministerie overleg met de Directie Bewaring van de Dienst Terugkeer en Vertrek.
Kom ik aan de rondvraag. Else, Joop.

JOOP Afgelopen zaterdag liet mijn buurman mij een artikel zien in hun kerkblad. Het was een interview met onze pastor, Frans van Dijk. Die liet zich nogal kritisch uit over de vreemdelingenbewaring.

PETER Dat artikel zou ik graag zien. Kun je dat voor mij bemachtigen?

JOOP O.k.

PETER Niemand verder iets?
Dan sluit ik de vergadering. Een goede werkdag.

SCÈNE 10

GESPREK VAN DE DIRECTEUR MET DE PASTOR

Locatie: kamer directeur

Directeur zit aan bureau te werken

Er wordt geklopt.

PETER Ja
De pastor komt binnen.

FRANS Goede morgen, Peter

PETER Goede morgen, Frans

FRANS Jij had naar me gevraagd

PETER Ga, zitten (*hij wijst de pastor een plaats aan zijn bureau*)
Ik maak dit even af.

Frans gaat zitten. Na een tijdje belt Peter op.

PETER Iris, kom je zo?

.PETER Frans, jij hebt onlangs een interview gegeven aan het kerkblad van Hoofddorp.
Daar wil ik met je over praten.

FRANS Oh, dat had ik graag eerder geweten.

PETER Iris komt erbij zitten om te notuleren.

FRANS Nee toch? (*op toon van: het zal toch niet waar zijn?!*)

PETER Ja, dat is nodig. Ik wil de dingen vastleggen.

Iris komt binnen met schrijfblok in de hand en neemt plaats aan tafel

PETER Ik heb hier de tekst van het interview (*Hij tilt een blad op*)
Klopt de inhoud met wat je gezegd hebt?

FRANS Ja. Hooguit zou ik sommige dingen iets anders geformuleerd hebben.

PETER Ben je bekend met het beleid van de Dienst Justitiële Inrichtingen inzake mediacontacten?

FRANS Ik kan me niet herinneren zoiets gezien te hebben..

PETER Weet je dat je geacht wordt niet zonder toestemming van het bevoegd gezag met de pers te spreken?

FRANS De pers? We hebben het over een kerkblad.

PETER Dat doet er niet toe. Ook zo'n blad wordt door veel mensen gelezen. Je mag van geluk spreken dat een landelijke blad het niet opgepikt heeft.
Heb je het besproken met je leidinggevende ?

FRANS Nee, ik heb geen contact gehad met de hoofdaalmoezenier.

PETER Waarom heb je je kritiek niet intern aan de orde gesteld? Je hebt het er nooit met mij over gehad.

FRANS Ik heb het besproken in het overleg van de Geestelijke Verzorging met de Directie. Else weet ervan.

PETER Hum, vreemd, dat ik dat niet weet.

FRANS Het staat in de notulen van ons overleg.

PETER Heb je je bij het geven van het interview gerealiseerd dat je woorden spanning kunnen veroorzaken in de inrichting?

FRANS Op wat voor manier?

PETER De mensen die hier werken voeren het uitzettingsbeleid uit en jij noemt dat beleid inhumaan.

FRANS Zo heb ik het niet gezegd. Het heeft inhumane trekken.

PETER Dan nog roep het spanning op.

FRANS Ik heb geen kritiek geuit op de werkers, maar op het beleid van de overheid.

PETER Dat raakt ook de werkers.

FRANS Ik respecteer de toezichhouders. Dat probeer ik uit te dragen. Als het te pas komt, leg ik mijn opvatting over de vreemdelingenbewaring uit.

PETER En jij denkt dat dan de spanning weg is?

FRANS Ja, voor een groot gedeelte wel. En een zekere spanning kan geen kwaad.

PETER Ik betwijfel het, maar ik wil dit onderwerp afsluiten.
Ik ga ervan uit dat je je voortaan een het protocol mediacontacten houdt. Ik zal geen disciplinair onderzoek laten instellen. Dat doe ik liever niet.

.....

Ik wil nog iets anders met je bespreken. In het laatste managementoverleg hebben we het gehad over de kerkvrijwilligers. In het verleden hebben we hun erop gewezen dat zij niks mogen invoeren in de inrichting..
Toch blijkt het nog steeds te gebeuren. Vanuit het oogpunt van beveiliging heb ik daarom besloten de huidige groep vrijwilligers niet meer toe te laten in de inrichting.

FRANS Dat valt me koud op mijn dak

PETER Dat begrijp ik, maar het betekent niet het einde van de kerkvrijwilligers
We nemen een time out.
Intussen denken we na over een nieuwe opzet. .
De Geestelijke Verzorging en de hoofdgeestelijken wil ik daarbij betrekken.

FRANS Dit vind ik wel erg kort door de bocht. Ik heb een paar keer het hoofd beveiliging aangesproken over de invoer van spullen. Daar was daar veel onduidelijkheid over. De ene portier stond iets wel toe, een andere niet.

PETER Die duidelijkheid wil ik nu gaan geven. In de nieuwe opzet komen duidelijke regels komen: over de invoer van goederen, over contact met de media en over deelname aan demonstraties.

FRANS De vreemdelingen zullen de vrijwilligers missen.

PETER Ook wij zien de betekenis van de vrijwilligers voor de bewoners. Daarom zal ik me er persoonlijk voor inzetten dat er een regeling komt en een nieuwe groep gevormd kan worden.
Daar mag je mij op aanspreken.

FRANS Worden de vrijwilligers hierover ingelicht?

PETER Ik ga ervan uit dat jij dat doet.

FRANS Jij neemt de beslissing, dan ligt het voor de hand dat jij ze inlicht.

PETER O.K. Ze krijgen een brief.

FRANS Ik hoop dat er ook een woord van dank in komt.

PETER Ik denk erover na.
Heb je verder nog vragen?

FRANS Nee, dank je.

PETER Je krijgt het verslag van dit gesprek, in tweevoud. Ik wil je vragen één exemplaar te ondertekenen en te retourneren... Ik zal je leidinggevende op de hoogte stellen van een en ander.

De pastor staat op. De directeur ook en wil de pastor een hand geven. Met enige aarzeling steekt deze zijn hand toe.

FRANS Tot kijk.

PETER Tot kijk

Als pastor weg is:

PETER Kan ik het verslag morgen van je krijgen?

IRIS Dat zal wel lukken.
Tot kijk.

PETER Tot ziens

Iris verlaat de kamer.

SCÈNE 11 **GESPREK VAN PASTOR MET VREEMDELING / BEWONER**

Locatie: cel

Suggestie regie: toneel is donker. Als een spot aangaat, is een man bezig op de grond opdrukoefeningen aan het doen. Na een tijdje wordt er geklopt op een deur.

ABAN Ja.

De pastor komt binnen. De man kijkt op en roept:

Ogenblik. Ik ben zo klaar.

FRANS Ga rustig verder.

Na een tijdje houdt de man op en staat op.

ABAN Je krijgt hier weinig beweging. Ik doe elke dag oefeningen.
U bent, denk ik, de pastor.

FRANS Ja.

Ze geven elkaar een hand

ABAN Ik ben Aban

FRANS Ik ben Frans

ABAN Ogenblik

Hij pakt twee stoelen, zet de ene neer voor de pastor

Gaat u zitten.

FRANS Dank je.

En gaat zelf ook zitten.

ABAN Ik had een sprekersbriefje voor U ingevuld
Ik ben wel islamiet, maar imam is met vakantie.

De pastor knikt begrijpend

ABAN Ik wil u eerst wat vragen. Wat ik hier vertel, vertelt u dat aan anderen?

FRANS Nee. Geestelijken hebben een ambtsgeheim, net als dokters en advocaten.

ABAN Wat betekent dat?

FRANS Dat betekent dat ik niet mag doorvertellen aan anderen wat iemand mij in vertrouwen vertelt.
Ik kan er zelfs gevangenisstraf voor krijgen.

ABAN En ook uitgezet? (*schertsend*)

FRANS Nee, dat niet (*wat lachend*)

ABAN Maar u bent toch in dienst van Justitie?

FRANS Inderdaad. Maar mijn baas is niet de directeur, mijn baas is een geestelijke, de hoofdgeestelijke zeg
maar. Ik moet me wel aan de regels van de inrichting houden.

ABAN Ingewikkeld ...
Weet u, ik merk dat ik steeds minder mensen vertrouw. Zelfs mijn landgenoten niet meer.
In mijn land mensen hebben verschrikkelijke dingen gedaan.
(*pauze*)
Ook Nederlanders ik vertrouw niet meer. Eerst wel. We zijn hier lange tijd goed ontvangen, maar
toen zei de regering zei we moesten weg.

FRANS Je weet niet waar je aan toe bent.

ABAN Nee...Sadam Hoessein was dood, er was een nieuwe regering en daarom het was weer veilig in
Irak volgens de Nederlandse regering. En tegen Nederlanders ze zeggen het land is onveilig. Beter
dat je er niet naar toe reist.

FRANS Een negatief reisadvies.

ABAN Precies...
Ik wil wel terug. Nederland is niks voor mij. Ik kan hier alleen werken in een fabriek. Maar nu niet.
Nu is het nog te vroeg.

FRANS Voorlopig denk je nog in Nederland te blijven.

ABAN Zeker ...
(*stilte*)
Maar nu ik zit hier opgesloten.
Opgesloten in een klein hok met andere mensen.

FRANS Dat valt je zwaar?

ABAN Iedereen hier zit moeilijk. Je zit vast en je bent geïsoleerd. Maar het ergste is het vooruitzicht je zult
misschien uitgezet worden. In eigen land er is helemaal geen toekomst. Sommigen zijn depressief,
anderen woedend.

FRANS Je hebt geen perspectief.

ABAN Ja, en dan doe je soms slechte dingen. Hoe zeg je dat ook weer in het Nederlands? Een kat die het moeilijk heeft, doet gekke dingen...of zoiets.

FRANS Een kat in het nauw maakt rare sprongen.

ABAN Ja. Laatst iemand heeft hier op cel zijn matras in brand gestoken. Gelukkig het gebeurde overdag. De bewakers waren er gauw bij. Maar als het gebeurt 's nachts, dan het gaat niet goed. Dan zijn er weinig bewakers.

FRANS Dat geeft je een onveilig gevoel.

ABAN Ja. Er hangen geen bordjes hier met de vluchtroute.

FRANS Zoals in een hotel.

ABAN Precies. In het AZC hadden ze ook nog een ontruimingsplan. Kunt u niet voorstellen aan de directeur dat die dingen hier ook komen? (*schertsend*). Volgens mij hebt u hier veel invloed.

FRANS Denk je?

ABAN Ja, dat dacht ik. Jammer. Maar misschien u kunt iets anders doen voor me.

FRANS En dat is?

ABAN Ik zou graag hebben de telefoonnummers van een paar landelijke kranten.

FRANS De telefoonnummers van landelijke kranten... Die heb ik ook zo niet bij de hand. Maar wat je kunt doen is 1888 bellen. Daar kun je alle telefoonnummers opvragen.

ABAN Maar als ik wil bellen drie kranten, dan moet ik drie maal twee telefoongesprekken doen. Mijn telefoonkaart is al lang op.

FRANS Misschien kun je er een lenen van een ander.

ABAN Lenen zei U? Het laatste wat iemand hier geeft uit handen is een telefoonkaart. Zou ik er een van u kunnen lenen?

FRANS Lenen zei je?

ABAN U krijgt hem echt terug

FRANS Dat zeggen ze allemaal.

Pastor haalt er een uit zijn portemonnee en geeft er een

Omdat je het zo lief vraagt.

ABAN Bedankt, pastor. Allah zal u belonen.
(*pauze*)
Wat was het nummer ook weer?

FRANS 1888.

Aban schrijft nummer op

ABAN Ik wilde u nóg iets vragen.

FRANS Jij blijft ook bezig. Kinderen die vragen, worden overgeslagen.

ABAN Nee heb je, ja kun je krijgen.

FRANS Je bent al aardig ingeburgerd.

ABAN Zeker weten, maar wat ik wou vragen: soms er is een demonstratie vóór de gevangenis. Weet u wanneer de volgende is?

FRANS Wou je meedoen?

ABAN Als dat zou kunnen...

FRANS Nou, de eerste woensdag van de maand is er 's avonds altijd een demonstratie. (*pakt zijn agenda*) Dus de volgende is 5 november

ABAN 5 november (*Schrijft dat óók op*)

FRANS Nog meer vragen?

ABAN Nee, voor vandaag het is de laatste. Voorlopig ik kan vooruit. Bedankt.

Er wordt op de deur geklopt.

FRANS Ja.

Een bewaarder komt binnen.

TOEZICHTHOUDER

Sorry, dat ik stoer.

(*richt zich tot Aban*)

Je moet naar de Medische Dienst.

ABAN (*richt zich tot pastor*) U hoort het, ik moet gaan. Bedankt.

FRANS Als je nog eens wil praten, vul je maar een briefje in.

Ze verlaten de cel

SCÈNE 12

GESPREK VAN PASTOR MET HOOFDAALMOEZENIER

Locatie: kamer pastor

Pastor zit op zijn kamer. Er wordt gebeld.

FRANS Frans van Dijk... Bezoek voor mij? ..Ja, dat klopt. ..Er loopt iemand met hem mee? Dat is prachtig.

Even later wordt er op de deur geklopt. Een toezichthouder/bewaarder doet open.

TOEZICHTHOUDER

Frans, hier is je bezoek. Je baas, heb ik begrepen (*schertsend*)

FRANS Je bent goed op de hoogte ((*schertsend*)).

Dank je, Jan.

Er komt iemand mee binnen. Ze groeten elkaar en geven elkaar een hand.

FRANS Dag, Theo

THEO Dag, Frans

FRANS Ga zitten.

Theo gaat zitten.

FRANS Goeie reis gehad?

THEO Ja hoor, het was rustig op de weg.

FRANS Zin in een kop koffie?

THEO Nee, dank je. Ik heb niet veel tijd, ik heb zo weer een volgende afspraak

Frans gaat ook zitten.

THEO Frans, jij wilde mij spreken.

FRANS Ja, ik had behoefte aan een gesprek. Ik voel me op het matje geroepen door de directeur. .
Je weet ervan, je hebt een mailtje van 'm gekregen.

THEO Ik begrijp dat er problemen zijn over een interview en over de vrijwilligersgroep.

FRANS Dat interview, dat is een vraaggesprek met iemand van het kerkblad van Hoofddorp.
Ik doe er af en toe een kerkdienst.

THEO Heb je de tekst van het interview hier?

FRANS Ja

THEO Mag ik die zien?

FRANS Hier

Theo krijgt tekst en begint die te lezen.

THEO Je zegt dat de Vreemdelingenbewaring inhumane trekken heeft.
Wat vind je inhumaan?

FRANS Bij voorbeeld: Vreemdelingen worden soms uit de inrichting gezet met een treinkaartje Roosendaal
met de opdracht het land binnen 48 uur te verlaten,. Meestal kunnen ze nergens heen.
Na een tijdje worden ze weer opgepakt en dan begint het weer van vooraf aan. Ik vind dat
mensonwaardig.

THEO Dát vind ik een groot woord.

FRANS Toen ik hier begon, zou ik niet zo gezegd hebben. Intussen weet ik beter.

THEO De vreemdelingenbewaring is streng, maar niet inhumaan.
Je moet de verhoudingen niet uit het oog verliezen.
We leven hier niet in Zimbabwe.

FRANS Is dat de norm?
Ik zie hier elke dag zoveel ellende. Mensen zijn wanhopig, depressief ,
soms gestoord.

Het maakt me kwaad.

.....
Elke maand wordt er hier vóór de poort een wake gehouden. Soms denk ik: dat is mijn plaats.

THEO Dat is niet onze plek. Dat is alleen maar uiting van emoties, levert niks op.

FRANS Ik heb groot respect voor wat die mensen doen.

THEO Ik wil je vragen daar nog eens over na te denken,
maar ik wil terug naar jouw probleem met de directeur.
Werk je hier eigenlijk nog wel met plezier?

FRANS Ik kan hier goed werk doen, ik beteken hier iets voor mensen.
Dat ik moeite heb met bepaalde dingen, maakt het niet makkelijker,
maar dat lijkt me niet verkeerd.

THEO Je zou ook kunnen zeggen: ik ben het niet eens bent met het beleid van de opdrachtgever,
ik houd de eer aan mezelf, en ga weg.
Zoals in het leger. Daar neem je ontslag als je het niet eens bent met het politiek beleid.

FRANS Is dit niet wat simpel? Moeten pastores volledig achter het beleid van Justitie staan?

THEO Je kunt intern je mening geven,
maar het wordt anders als je in het openbaar je mening gaat ventileren.
De directeur vraagt terecht dat je dan tevoren overleg pleegt.

FRANS Preventief toezicht dus. Dat is in strijd met wat de grondwet en de ambtenarenwet.
zegt over de vrijheid van meningsuiting.

THEO Zou kunnen, maar als de directeur jou niet meer ziet zitten, kom je in een lastig parket.

FRANS Dan lapt Justitie dus de wet aan zijn laars.

THEO Kan zijn, maar jij kunt geen kant op.

FRANS Maar **jij** bent mijn leidinggevende, niet de directeur.

THEO Ik kan alleen iets voor je doen, als je voortaan je handelwijze afstemt op mijn beleid.

FRANS Je bedoelt dat ik jouw instemming nodig heb.

THEO . Ik ben verantwoordelijk ben voor de inhoud van het werk van de justitiepastores.
.Ik heb een mandaat van de bisschoppen

FRANS Ik heb geen eigen verantwoordelijkheid?

THEO Jawel, maar je kunt niet verwachten dat ik jou steun,
als je in het openbaar dingen zegt die mij te ver gaan

FRANS We hebben ons te conformeren aan de hoofdaalmoezenier
en die conformeert zich aan Justitie.

THEO Je vergist je. Wij nemen een eigen positie in. .
Ik heb er met de hoofdpredikant een nota geschreven over de Vreemdelingenbewaring.

FRANS Die zou gepubliceerd worden.

THEO We geven er de voorkeur aan hem intern met de betrokken instanties te bespreken.
Dat speelt zich af achter de schermen. Neem van mij aan dat dat meer effect heeft.

FRANS Ik heb er nog niet veel van gemerkt.

THEO Jij zit hier nog maar kort.

FRANS Weet je wat ik nu denk?

THEO Nou?

FRANS Wie zwijgt, stemt toe. Ik mis loyaliteit aan de mensen voor wie wij zijn aangesteld.
Als pastor, herder..

THEO We zijn wel degelijk kritisch ten opzichte van Justitie, maar op een manier die past bij onze functie,
met een professionele pastorale prudentie.

FRANS Gelukkig had Jezus die niet.

THEO Dat vind ik een ondoordachte reactie.
.....
Maar ik wik naar het tweede punt, de vrijwilligers.
Wat is er eigenlijk gebeurd?

FRANS Een kerkvrijwilligster heeft een botsing gehad met de man op de Centraal Post. De directeur heeft
haar toen de toegang tot de inrichting ontzegd. Naar aanleiding van dit incident heeft hij de hele
vrijwilligersgroep opgeheven.

THEO Omdat?

FRANS De vrijwilligers namen soms koekjes, telefoonkaarten en kleding mee.
Dat is niet toegestaan en bovendien onnodig, zegt de directeur.
De vreemdelingen krijgen alles wat ze nodig hebben.
.....
Volgens mij bezorgen de vrijwilligers de directie een slecht geweten . Zeker als ze ook nog met de
wake meedoen.

THEO Ik denk dat we een paar dingen uit elkaar moeten houden. De vrijwilligers zijn aangenomen om de
kerkdiensten te bezoeken, niet om de vreemdelingen van allerlei dingen te voorzien, ook niet
om te demonstreren.

FRANS Maar daarom kunnen ze het nog wel doen.

THEO De kerkvrijwilligers zijn de enigen die de inrichting in mogen. Ze zijn gast en dat brengt
verplichtingen met zich mee

FRANS Je bedoelt dat ze moeten voldoen aan de voorwaarden van de directie (*sarcastisch*)

THEO Ieder is vrij om mee te doen of niet.
.....
Ik denk dat we ons beter positief kunnen opstellen..
We kunnen de directeur voorstellen dat we een nieuwe groep formeren.
In principe accepteren we de condities van de inrichting.

FRANS Ik vrees dat ik weinig keus heb.
Ik hoop wel dat de leden van de oude groep een kans krijgen om mee te doen.

THEO Laten we eerst maar eens afwachten of de directeur akkoord gaat met ons voorstel.
Ik zal contact opnemen met hem opnemen.
.....
Zijn er nog andere dingen die je wilde bespreken?

FRANS Nee, dat was het

THEO O.K. Dan wilde ik gaan.

FRANS Ik zal je wegbrengen naar de uitgang.

THEO Denk nog na over mijn voorstel voor een overplaatsing.

Pastor knikt van ja. Beiden verlaten de kamer

SCÈNE 13

ACTIE VAN VREEMDELINGEN

Locatie: kamer van directeur

Bij leeg toneel. Op de achtergrond geschreeuw, van vreemdelingen op luchtplaats. Er wordt gezongen: we shall overcome. Ook klinkt af en toe handgeklap met een gescandeerd "free-dom" (zoals "A-jax" gescandeerd word, afgewisseld door handgeklap.

Directeur komt haastig kamer binnen. Hij belt op.

PETER Else, met Peter.

Ik hoor zojuist dat de bewoners van de afdeling A weigeren de luchtplaats te verlaten. ..

Je had het al gehoord? O.K. Weet je hoeveel bewoners er op de luchtplaats zijn? .. O.K. En weet je wat de bewoners met hun actie willen?... Probeer daar achter te komen. Kom daarna naar mijn kamer. Tot straks

(belt nog eens)

Hoi Joop, met Peter. Ik hoor net dat de bewoners van de A-vleugel weigeren de luchtplaats te verlaten. Ik wil overleggen. Kun je zo komen?...

O.k.

(volgend belletje)

Hallo, Karel. Met Peter van Wijk in het detentiecentrum. Ik heb het Interne Bijstandsteam nodig. Er is een ploeg luchters die weigert de luchtplaats te verlaten. We proberen natuurlijk om ze met zachte hand naar binnen te krijgen. Maar als dat niet lukt, heb ik jullie nodig...

Twintig. Hoe laat kunnen jullie klaar zijn? .. Half zes is een prima tijd. Tot kijk.

(belt opnieuw)

Hoi Iris, kun jij aan de afdelingshoofden doorgeven dat alle executief personeel in dienst moet blijven. Niemand gaat er naar huis... O.K.

Even later wordt er op de deur geklopt en komt Joop binnen

JOOP Dag Peter

PETER Dag Joop

Else komt binnen.

PETER Ik heb het Hoofd van het Interne Bijstandsteam verzocht een team te sturen om zo nodig in te grijpen. Over 20 minuten kunnen ze hier zijn.

Ik heb verder opdracht gegeven alle executief personeel binnen te houden.

Else, je meldde me dat er twintig vreemdelingen op de luchtplaats zijn.
Is dat een normaal aantal?

ELSE Nee, dat zijn er veel meer dan normaal.
Normaal zijn er ongeveer tien die gaan luchten.

JOOP Zal niet toevallig zijn.

PETER Denk het ook niet.
(telefoon gaat)
Peter Wat er aan de hand is? Ach, ik denk dat ze wat stoom afblazen....Daar proberen we net achter te komen. Nou, dan weet u meer dan ik... Ik wil het hierbij laten... Ongetwijfeld komt er een persbericht.
Tot kijk.
(gaat weer bellen)

Iris, ik wil geen telefoontjes meer van buiten.
Zet mijn toestel op dat van jou.
(richt zich tot zijn collega's)
Was een journalist. Staat bij de poort.

JOOP Vreemd. Die moet opgebeld zijn door een van de bewoners.

PETER Ik denk het ook.
Volgens hem was een van de eisen van de actievoerders een betere brandbeveiliging.

JOOP Een betere brandbeveiliging? *(vol verbazing)*

PETER Else, jij was verslag aan het doen.

ELSE Om kwart voor vijf werd "einde lucht" gegeven. Twee man gingen naar binnen, de rest, twintig man, bleef op de luchtplaats. Ze zongen een lied. Een ging er naar de toezichthouders en zei dat ze de pastor wilden spreken. Ik veronderstel dat ze die hun eisen willen meedelen.

PETER Als bemiddelaar....
Maar laten we eerst nadenken hoe we te werk willen gaan.
Hoe krijgen we gedaan dat de actievoerders naar binnengaan?
Ik zie de volgende mogelijkheden.
Ten eerste: Ingrijpen zo lang mogelijk uitstellen en ze met zachte hand naar binnen zien te krijgen .
Ten tweede: meteen ingrijpen. Ten derde: iets daartussen in, vanaf een bepaald tijdstip ingrijpen.

Op dat moment wordt buiten een lied aangeheven (Gezangen voor Liturgie 633, Liedboek van de kerken, melodie van 128) De vergadering stopt even. Na enkele regels gaat de vergadering verder (zie tekst hieronder na lied) Op de achtergrond gaat het lied dan verder.

Scheur toch de wolken weg en kom
Breek door de blinde muur en kom
Doodsnacht regeert ons hier en der
De tijd is vol, uw naam is ver.

Een vloed van tranen komt tot u
Bloed uit de aarde roept tot u
Al uw verworpen kinderen staan
Op uit hun graf en zien u aan

Mocht het toch waar zijn dat gij hoort
Dat niet vergeefs dit mensenwoord,
O God sinds mensenheugenis
Dat niet vergeefs dit lijden is.

Mochten wij zien dat gij bevrijdt,
Dat gij geen god van doden zijt.
Breek door de blinde muur en kom.
Scheur toch de wolken weg en kom.

PETER Wat nou? Gaan ze een kerkliedje zingen?

JOOP Ik denk dat het de wakers zijn, het is de eerste woensdag van de maand.

PETER Kunnen die mensen niks beters zingen?
Goed, we waren de opties aan het nalopen. Wat vinden we van optie 1?

JOOP Ik ben er niet voor lang te wachten.
Het geeft een verkeerd signaal af, namelijk dat acties zin hebben.

PETER O.k. Optie 2: zo snel mogelijk ingrijpen. Wat vinden we daarvan?

ELSE De vreemdelingen krijgen zo het gevoel dat er totaal niet naar hun geluisterd wordt. Komt de verhoudingen niet ten goede.

JOOP Wat voor mij zwaarder weegt: het geeft een enorme negatieve publiciteit. We hebben net al gemerkt dat de pers er boven opzit.

PETER We nemen optie drie. We gaan met de actievoerders in gesprek. Misschien levert het iets op. Intussen bereidt het bijstandsteam zich voor om in te grijpen.
De vraag is wat onze deadline is. Tot hoe laat geven we de actievoerders tijd om uit zichzelf naar binnen te gaan?

ELSE Ik vind dat we ze een à twee uur moeten geven.

JOOP Is me veel te lang.

PETER O.K. We stellen onze deadline op half zeven . Is het tot die tijd niet gelukt de actievoerders goedschiks binnen te krijgen , dan moet het maar kwaadschiks.
Dan is er nog de vraag of we de pastor accepteren als bemiddelaar. Wat vinden jullie?

ELSE Lijkt me prima.

JOOP Is weinig op tegen

PETER Mij zint het eigenlijk niet. De pastor staat me te veel aan de kant van de bewoners.
Maar we hebben niet zoveel keuze.
Ik ga hem vragen hier te komen.
Pakt de telefoon
Iris, kun je de pastor bellen en vragen of hij hier komt...Ja nu.

Er is opeens enige stilte. Dan...

ELSE (*richt zich tot Peter*)
Waarom vind jij eigenlijk dat de pastor teveel aan de kant van de bewoners staat?

PETER Nou, door wat-ie gezegd heeft in dat interview. En het feit dat de bewoners hem vragen te bemiddelen zegt ook een heleboel.

ELSE Hij heeft hart voor de bewoners. Dat waardeer ik in hem.

PETER O.K. Hij is loyaal aan de bewoners. Maar ik verwacht ook loyaliteit aan de inrichting.

ELSE Ja, dat kan wel eens botsen.

Er wordt op de deur geklopt.

PETER Ja.

De pastor komt binnen

PETER Dag Frans. .

...

Je hebt waarschijnlijk gehoord dat bewoners van de A-afdeling weigeren de luchtplaats te verlaten.
Ze vragen of jij bij hun wil komen.

FRANS Weten jullie waarvoor?

PETER We veronderstellen dat ze jou hun wensen willen kenbaar maken.

FRANS En wat vinden jullie daarvan?

PETER Wij hebben graag dat je dat doet.

FRANS O.k. Ik wil naar ze toegaan.
Ik ga nu?

PETER Ja

FRANS Akkoord.

PETER Sterkte.

FRANS Dank je.

Pastor vertrekt

PETER O.k. Dan houden we nu een korte pauze.

JOOP Ik ga even naar huis bellen...

Alle vier verlaten ze de kamer.

*Buiten klinkt intussen een lied van de wakers (op melodie van lied 464 uit Gezangen voor Liturgie,
Liedboek van de Kerken 490.)*

WAKERS

Hier wordt een land gezocht
waar wij gelijken zijn
niemand apart en geen kleuren die minder zijn (2x)

Hier wordt de stem gehoord
die nog niet klinken mag:
mensen die hopen op ooit hun bevrijdingsdag (2x)

Hier is het woord van Hem
Die ons geschapen heeft:
"Waar is je zuster, je broer die je nodig heeft?"(2x)

Een van de vreemdelingen rapt:

VREEMDELING

I ask your attention, some moments, no more,
I am going to tell you stories you never heard before,

They say us you' re inhabitants, pris' ners not at all
They say you don't have cells, but rooms all,
But I ask you: which inhabitant is not allowed
to leave his room or house?

Do you understand ?
Maybe you do
We don't

They say Holland is greying
More men has to go working
Wé want to work here willingly
Instead we're expelled cruelly

Do you understand?
Maybe you do.
We don't

Dutch football is full of foreigners,
paid very well
But we are not welcome,
are put into a cell

Do you understand?
Maybe you do
We don't

Er klinkt applaus en enthousiast geschreeuw

EEN VAN DE WAKERS, EEN VROUW

Woord van Jezus.
Ik was vreemdeling en jullie hebben mij opgenomen,
Ik zat in de gevangenis en jullie hebben me bezocht.
Dan zullen zij vragen:

Maar wanneer hebben we u als vreemdeling gezien of in de gevangenis?

Dan zal de mensenzoon antwoorden: Ik verzeker jullie, alles wat je voor Eén van deze misdeelden hebt
gedaan, heb je voor mij gedaan.

MANNENSTEM

Uit de Wet van Mozes. Jullie mogen een vreemdeling niet slecht behandelen en hun het leven moeilijk
maken, want jullie hebben zelf als vreemdeling in Egypte gewoond....

Lied : We shall overcome

Een waker begint, daarna vallen alle wakers buiten en de actievoerders op de luchtplaats in.

Halverwege lied komt directeur weer binnen, met plastic bekertje in de hand binnen, gaat aan bureau zitten en drinkt zijn koffie op. Even later komen Joop en Else samen binnen, ieder met een broodje in de hand. Zij blijven staan.

Er wordt op de deur geklopt.

PETER Ja.

Pastor komt binnen.

PETER En wat hebben de actievoerders op hun hart?

FRANS Drie dingen.

Ten eerste: Als binnen twee maanden de uitzetting niet gerealiseerd is, willen ze vrijgelaten worden..
Ten tweede, dat hun betaald werk wordt aangeboden, zoals in de gevagenis. Ten derde, een betere brandpreventie. “ Als er iets gebeurt, dan zitten we als ratten in de val, “ zeggen ze.

PETER Niet meer? *(op sarcastische toon)*

FRANS Is het soms niet genoeg?

PETER Jawel...*(plichtmatig)*

FRANS O.K. Dan beschouw ik mijn missie als voltooid.

PETER Frans, bedankt tot dusver. Blijf in huis. Misschien doen we nog een beroep op je.

FRANS O.K. Graag gedaan. Ik wens jullie veel wijsheid.

PETER/ELSE/JOOP

Dank je.

pastor vertrekt

PETER Nou, daar hoeven we niet lang over na te denken.

Niet langere opsluiting dan twee maanden. Daarover hebben we niets te vertellen.
Dat is beleid van het ministerie. Ik ben ook niet van plan contact te zoeken met het ministerie.

JOOP Als alle bewoners zouden meewerken aan hun uitzetting, was iedereen binnen twee maanden weg.

PETER Inderdaad. Punt twee. Werk.

ELSE Het zou wel mooi zijn als ze konden werken...

PETER We hebben niets eens plek voor een werkzaal. Het is ook geen beleid van de Dienst
Justitiële Inrichtingen.
Punt drie. Betere brandbeveiliging.

JOOP Ik zie het probleem niet. Er is pas nog inspectie van de brandweer geweest. Ik zou niet weten wat er mis mee is.

PETER Kortom, de eisen van de actievoerders zijn onuitvoerbaar.

Hoe gaan we nu verder?

Ik zie twee opties.

Óf we zetten nu al het Bijstandsteam in, óf we geven de actievoerders nog een kans uit zichzelf de luchtplaats te verlaten. Wat vinden jullie?

JOOP Wat mij betreft kan nu al het Bijstandsteam ingezet worden. Ze zitten me al veel te lang op de luchtplaats. Ik vind het een ernstige verstoring van de orde en veiligheid.

PETER Wat vind jij, Else?

ELSE Ik vind dat we in ieder geval de bewoners antwoord moeten geven op hun eisen. Tegelijk moeten we hun duidelijk maken dat langer verblijf op de luchtplaats niet getolereerd wordt.

PETER Dat lijkt me helder. We gaan zeggen dat hun eisen niet ingewilligd worden. Ten tweede, dat als ze nu uit zichzelf de luchtplaats verlaten, er geen sancties zullen volgen. Wie gaat dat doen?

JOOP De pastor...

PETER O.K. Ik ga hem bellen.

Frans, hier met Peter. Wij hebben nagedacht over de eisen van de actievoerders. We gaan er niet op in. Ze zijn niet realistisch.. Wij geven ze drie minuten om de luchtplaats te verlaten. Doen ze dat, dan volgen er geen sancties. Doen ze dat niet, dan wordt het bijstandsteam ingezet. Wil jij hun dat gaan vertellen?

(pauze)

Dat doe je liever niet? En waarom niet als ik vragen mag?

(pauze)

O.K. Dan zullen we iets anders bedenken.

(richt zich tot collega's)

Hij doet het niet. Hij denkt dat hij dan door de actievoerders geïdentificeerd wordt met de directie. Het zou zijn werk onmogelijk maken.

ELSE Ik denk dat hij gelijk heeft.

JOOP Hij heeft de boodschap van de actievoerders wel overgebracht. Waarom zou hij niet ónze boodschap overbrengen?

PETER Daar ben ik het helemaal mee eens. Maar ik kan hem slecht een dienstbevel geven. Wie gaat nu naar de luchtplaats?

ELSE Laat mij het maar doen.

PETER Weet je het zeker?

ELSE Ja.

PETER O.K. Je brengt de boodschap over, je vertrekt meteen weer en neemt de drie toezichthouders mee. We wachten drie minuten, misschien gaan de actievoerders uit zichzelf naar binnen. Doen ze dat niet, dan zet ik het bijstandsteam in.

ELSE Duidelijk.

PETER Sterkte.

Else vertrekt.

PETER Ik ga naar boven om te zien hoe het gaat.

JOOP Ik ga mee.

Intussen zijn het geschreeuw en gezang- met onderbrekingen - doorgedaan. Even later wordt het stil. Weer even later begint het gezang weer, met geschreeuw. Duidelijk moet worden dat de actievoerders van de luchtplaats worden verwijderd

SCÈNE 14
GESPREK VAN DIRECTEUR MET PASTOR

Locatie: kamer directeur

*De directeur komt zijn kamer binnen en gaat aan bureau zitten. En belt.
Even later komt pastor binnen.*

PETER Goede morgen, Frans. Ga zitten.
Ik wacht nog even op Iris. Die komt het gesprek notuleren.

Pastor frons de wenkbrauwen. Even later komt Iris binnen, met schrijfblok in de hand, groet pastor en gaat aan tafel zitten.

IRIS Goeie morgen

FRANS Goeie mogen

Directeur komt ook aan tafel zitten.

PETER Ik heb je laten komen in verband met het gebeuren van gisterenavond.
Dat heeft een geweldige impact gehad op iedereen in de inrichting. Er zijn vragen over hoe
zoiets
mogelijk geweest is.
Er zijn – ik zeg het in alle eerlijkheid – ook vragen over jou.

FRANS Hoezo?

PETER Dat zal ik je uitleggen.
Er zijn verschillende dingen die vragen oproepen.
Om te beginnen: nadat de actievoerders weer ingesloten waren, heb ik een gesprek gehad met de
mensen van het bijstandsteam. Zij zeiden onder meer: toen we actievoerders van de luchtplaats
verwijderden, zei een van hen: de pastor staat achter onze actie.

FRANS Je zei toch: een van hen?.

PETER Wacht even. Het tweede punt. Verschillende personeelsleden hebben gisterenavond bij het verlaten
van
de inrichting jou zien praten met de demonstranten buiten.

FRANS Wat wilt u daarmee zeggen?

PETER Ik ga verder. Gisterenavond was je wel bereid de boodschap van de bewoners over te
brengen, je was niet bereid onze boodschap over te brengen.

FRANS Ik heb duidelijk gemaakt waarom.

PETER Dat is zo, maar ik stel wel vast dat je bepaalde keuzes maakt.
Ik ga verder. Als ik alles overzie en ik bedenk dat je publiekelijk kritiek geuit hebt op de
vreemdelingenbewaring, dan krijg ik ernstige twijfels aan je loyaliteit aan de inrichting.
Sterker: ik ben er niet zeker van dat je niet betrokken bent geweest bij de voorbereiding van de actie.
Ik wil hierover zekerheid hebben. Ik heb daarom besloten een disciplinair onderzoek naar je gedrag
te laten uitvoeren door het Bureau Integriteit en Veiligheid. In afwachting van de uitslag van dat
onderzoek ontzeg ik je vanaf twaalf uur vandaag de toegang tot de inrichting.

Tijd stilte

FRANS Dat was het?

PETER Dat was het.

FRANS Dan groet ik u. Tot kijk.

Pastor verlaat kamer.

SCÈNE 12 SLOTSCÈNE : WAKE

Locatie: een plek vóór het detentiecentrum

Het is avond en donker. Er komt een groep mensen het toneel op, met brandende fakkels in de handen. Sommigen hebben bloemen bij zich. Eén draagt een trom bij zich en slaat daar op, met een tussenpauze. Iemand neemt het woord.

SPREKER Beste mensen,
Wij zijn hier vanavond bijeen voor onze maandelijks wake.
Maar het is geen gewone wake vanavond: het is een dodenwake. Ruim 2 weken geleden, op 17 november, kwamen in het detentiecentrum 11 bewoners om het leven bij een brand. Woorden zijn niet toereikend.
(Pauze)
We willen nu de namen uitspreken van de 11 vreemdelingen die omkwamen.
De namen worden door telkens een ander lid van de groep voorgelezen. Hierna hangt dezelfde persoon een bos bloemen aan het hek.

WAKERS

Taras Bilyk, man, Oekraïne, 30 jaar
Oksana Nynych, vrouw, Oekraïne, 29 jaar
Kemal Sahin, man, Turkije, Koerd, 51 jaar
Mehmet Avarr, man, Turkije, Koerd, 41 jaar
Lofti al Swaee al Swaiai, man, Libië, 32 jaar
Dato Khidirtsj Kasolev, man, Georgië, 20 jaar
Gheorghe Sas, man, Roemenië, 21 jaar
Vladislav Leniev Petrov, man, Bulgarije, 31 jaar
Naiva Apensa, man, Suriname, 43 jaar
Robert Jules Arah, man, Suriname, 34 jaar
Maribel Martinez Rodriguez, vrouw, Dominicaanse republiek, 25 jaar

SPREKER Wij willen stil zijn en hen gedenken. Wij willen ook denken aan de 15 personen die gewond raakten bij de brand, waaronder ook enkele bewaarders.

Stilte

Tijdens onze wake een maand geleden, op 5 november, hield een aantal vreemdelingen een actie voor een meer humane behandeling. Een van hun eisen was een betere brandbeveiliging. Die was naar hun idee niet goed geregeld. Twee weken geleden, op 17 november, werd hun idee op een gruwelijke wijze bevestigd. Het gebeuren laat de onverschilligheid en onzorgvuldigheid zien waarmee de vreemdelingen in detentie- en uitzetcentra bejegend worden. Wij klagen de regering en de verantwoordelijke instanties aan. We doen een dringend

beroep op regering en volksvertegenwoordigers de huidige vreemdelingenbewaring te heroverwegen en te zoeken naar een meer menswaardige behandeling

Gedicht door een waker

Vluchteling?

Maar ik ben geen vluchteling
Want ik ben niet gevluht,
Ik ben weggewaaid
Als een blad van de boom

Er is in ons land een verschrikkelijke wind opgestoken,
Een wind van vuur en verkrachting
En op een dag
Op een dag die ik me niet meer herinner,
Die ik me niet meer durf te herinneren,
Ben ik weggewaaid.

Wie zou er uit zichzelf vluchten,
Wie zou er zonder afscheid te nemen
Zijn eigen huis,
Zijn eigen dorp of stad,
Zijn eigen land,
Zijn eigen familie in de steek laten
En dan...ergens aankomen
Waar je niet welkom bent

Vluchtelingen zijn nooit welkom,
Nergens,
Dat weet iedereen,
Dat heeft de geschiedenis al zo vaak bewezen.

Waarom zou je dan vluchten,
Waarom een langzame dood
In een vreemd land
Als je op de drempel van je eigen huis
Ook kunt sterven.

Vluchtelingen bestaan niet
Er bestaan alleen weggewaaide mensen
Die door de wind
Over de wereld zijn geblazen.

Lied (*Gezangen voor Liturgie,453, Liedboek voor de kerken 273*)

Heer, herinner U de namen
Van hen die gestorven zijn
En vergeet niet hoe zij kwamen
Langs de straten van de pijn,
Langs de wegen van het lijden,
Door het woud der eenzaamheid,

Naar het dag en nacht verbeide
Vaderhuis, hun toebereid.

Heer, herinner U hun luist'rend
Wakker liggen in de nacht
En hun roepen in het duister,
De armzaalgheid van hun kracht,
En wil zeer aandachtig lezen
In de rimpels van hun huid
De verscheurdheid van hun wezen,
En wis hunne zonden uit.

Hierna gaan de wakers weg. De trosselaar slaat de trom.